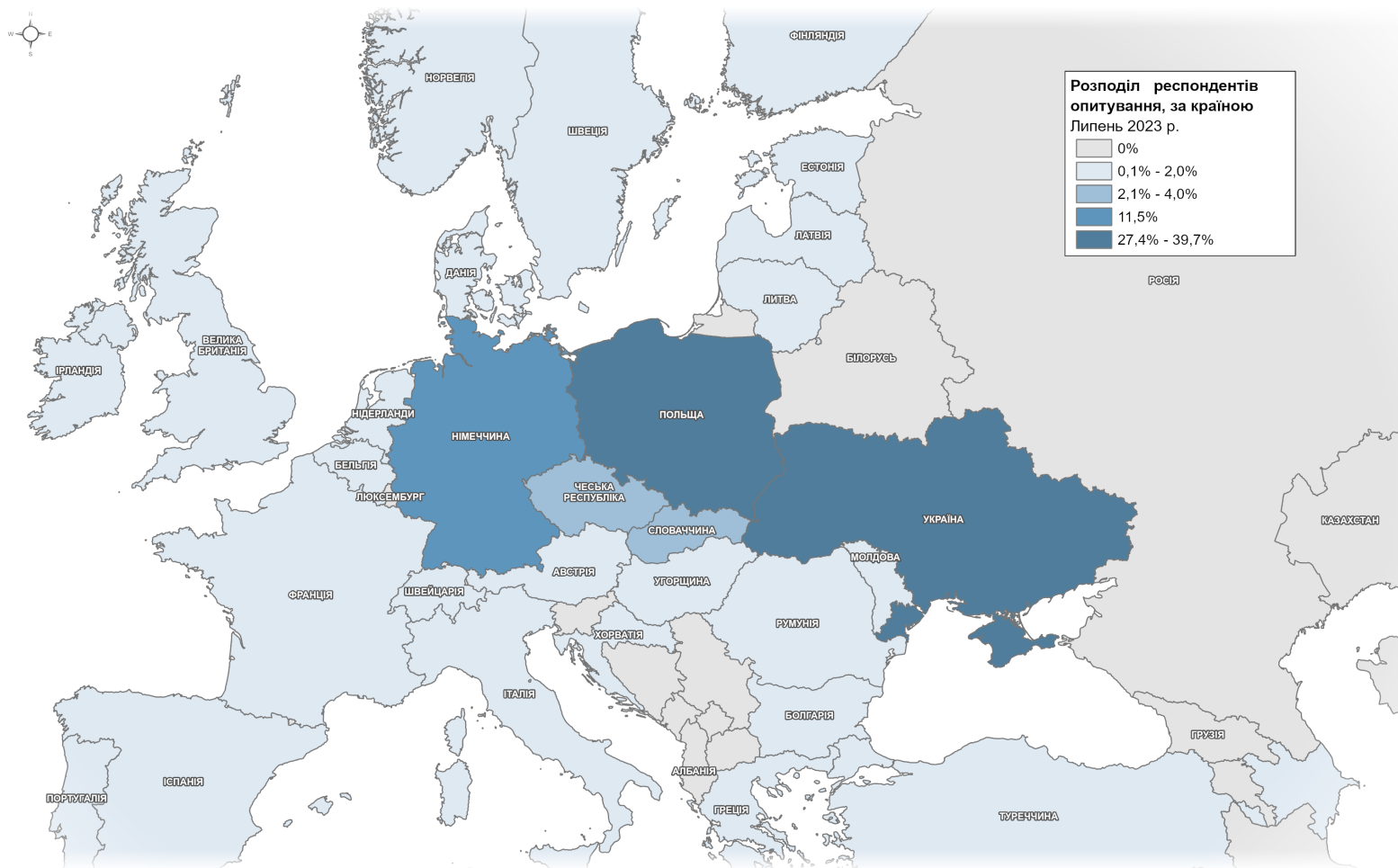

Україна: лонгітюдне дослідження

Раунд 15

Липень 2023 року

ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ

З березня 2022 року організація IMPACT проводить щомісячне опитування людей, які виїхали з України через ескалацію бойових дій, з метою вивчення тенденцій їхнього переміщення, потреб, шляхів інтеграції, намірів повернутися та змін цих параметрів з часом. Респондентів було спершу визначено за допомогою зручної вибірки з числа осіб, які перетинали кордон з Україною та були опитані у період з 28 лютого 2022 року у Польщі, Словаччині, Угорщині, Румунії та Молдові у пунктах пропуску, центрах транзитного переміщення і прийому біженців в рамках спільної ініціативи з УВКБ ООН. А з жовтня 2022 року організація почала доповнювати наявну вибірку шляхом проведення кампаній з поширення інформації у системі обміну повідомленнями «Вайбер» та мережі «Фейсбук». Після надання згоди респондентами їх долучали до вибірки фахівці IMPACT, які проводять щомісячне телефонне опитування з тією самою групою учасників. Хоча отримані результати не є статично репрезентативними, триангуляція з іншими джерелами даних свідчить, що вибірка IMPACT значною мірою перегукується з іншими доступними джерелами даних по цільових групах населення з точки зору як географічного розподілу, так і соціально-економічного становища.

Даний звіт було підготовано на основі 5 447 телефонних інтерв'ю, проведених дистанційно у період з 12 липня по 3 серпня 2023 року в рамках раунду 15 лонгітюдного дослідження українських біженців та осіб, які повернулися. Результати раунду 14, який охоплював період з 7 по 29 червня 2023 року, слугували базою для порівняння.

У контексті тривалої війни в Україні цей інформаційний бюлетень представляє короткий огляд оновлених даних, а також зміни з попереднього раунду щодо досвіду та становища тих, хто виїхав з України та залишився за кордоном (біженців) або повернувся (осіб, які повернулися). З метою кращого розуміння ситуації, характерної для біженців та осіб, які повернулися з-за кордону, і відмінностей між ними представлений аналіз було поділено на дві частини, в яких розглядається становище респондентів за кордоном та тих, які повернулися в Україну.

Раунд 15 лонгітюдного дослідження було проведено за фінансової підтримки Міжнародної Федерації товариств Червоного Хреста та Червоного Хреста в Україні.

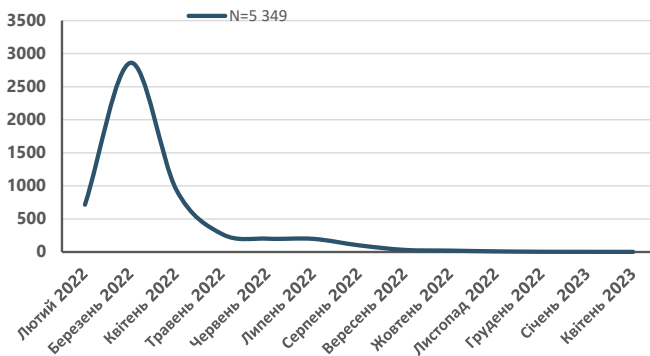

1. ОПИС ВИБІРКИ

В останні 5 днів лютого 2022 року, місяця початку повномасштабного вторгнення, майже 14% досліджених домогосподарств виїхали з України, а половина респондентів вибірки (53,6%) перемістилися у березні 2022 року. Загалом близько 90% усіх опитаних у раунді 15 залишили країну у період з кінця лютого по травень 2022 року.

Більшість респондентів (62,4%) виїхала з територій, що безпосередньо постраждали внаслідок війни, тобто з Харківської області (12,5%), м. Київ (12,1%), Донецької (7,2%), Запорізької (7,2%), Миколаївської (7%), Київської (6%), Херсонської (4,3%), Сумської (2,1%), Чернігівської (2%) та Луганської (2%) областей. До інших областей походження з високою щільністю населення значної кількості респондентів належали Дніпропетровська (10,3%) та Одеська (7,3%) області.

Місяць виїзду з України

Розподіл респондентів за областю походження

2. СТАНОВИЩЕ БІЖЕНЦІВ

2.1. ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ

У липні 56% домогосподарств біженців склалися з 2 або 3 осіб. Діти входили до складу майже 69% усіх опитаних домогосподарств, а більшість з цих домогосподарств мала одну дитину або двох.

Серед домогосподарств біженців 96,2% зазначили ту саму кількість членів домогосподарств (ДГ), що й раніше. З решти 3,8% або 123 ДГ, 36,2% стикнулися з переміщенням членів свого домогосподарства в Україну або поза її межі, тоді як сам респондент залишався у тому ж місці проживання за кордоном. Крім того, одна третя переміщень домогосподарств біженців (33,8%) стосувалась переміщеннями респондентів у межах країни перебування або у інші іноземні країни. Ці переміщення охоплювали 25% випадків, коли респондент переміщувався окремо від усього домогосподарства, та 8,6% випадків переміщення усіх членів ДГ з метою возз'єднання сім'ї.

Зміни складу домогосподарств біженців

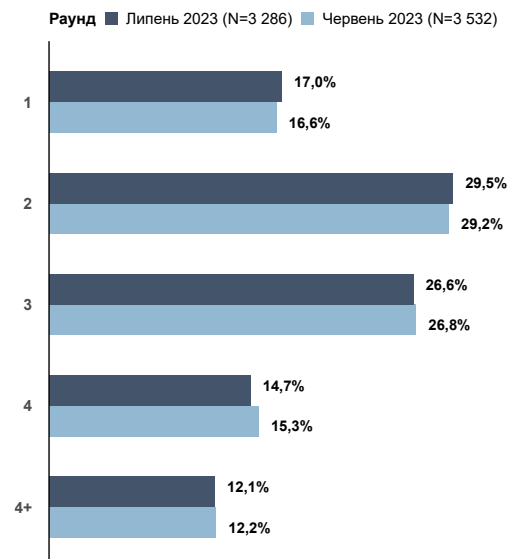

2,8 – середня кількість осіб у ДГ.

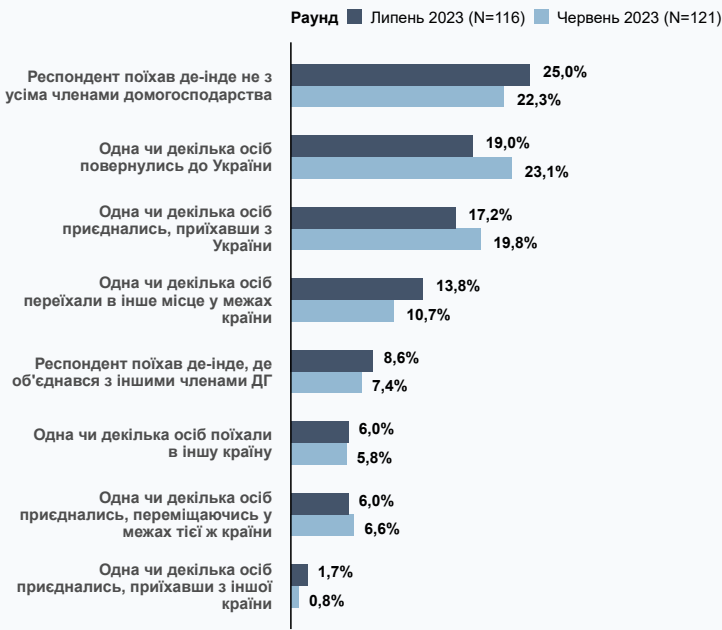

1,2 – середня кількість дітей.

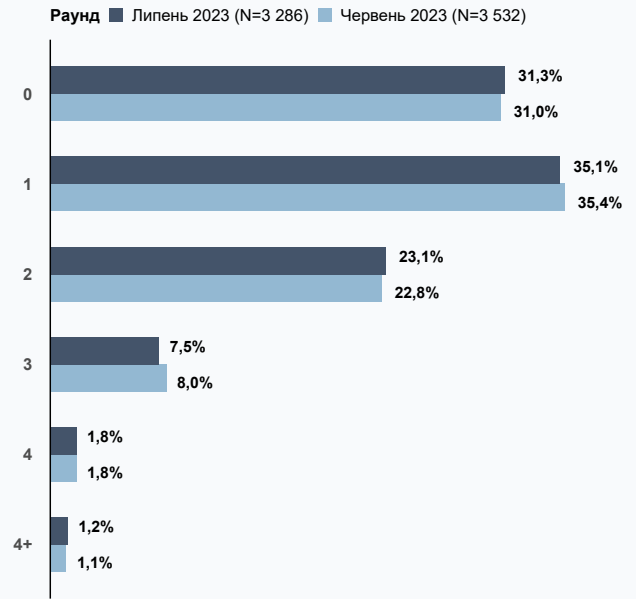
Розмір домогосподарств опитаних біженців

Причини змін складу домогосподарств біженців

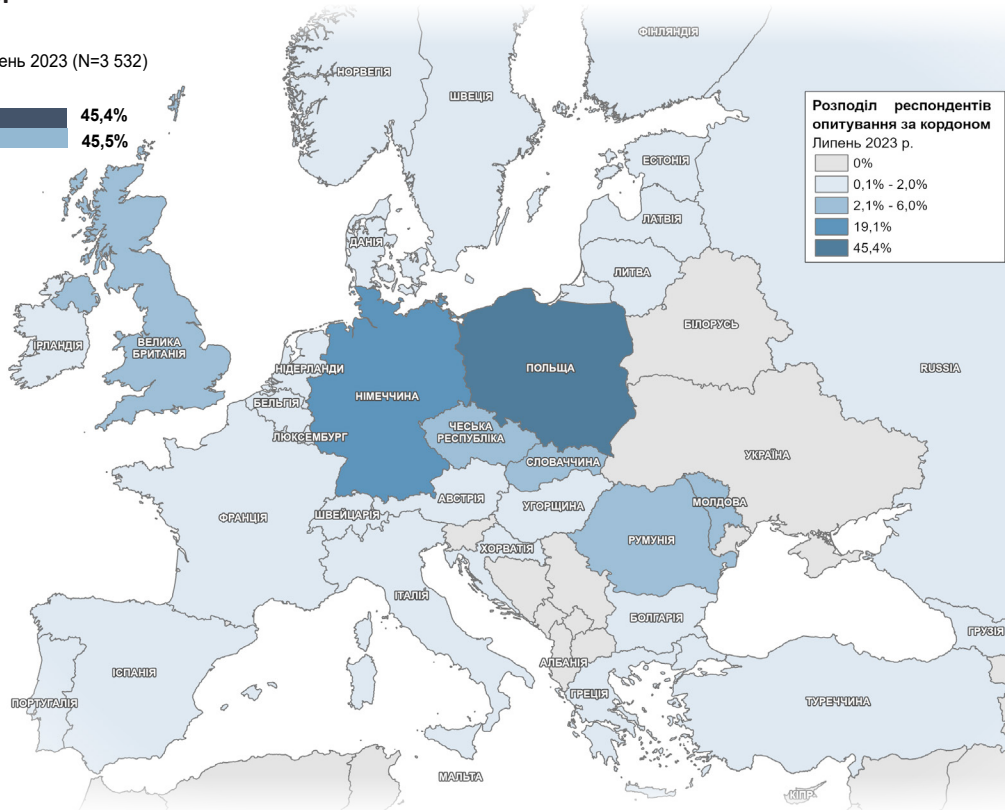
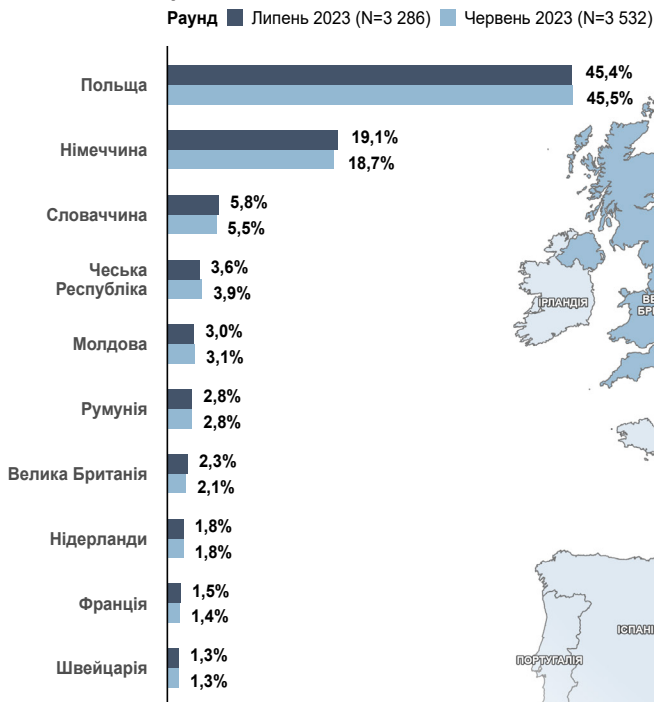
Кількість дітей у домогосподарствах біженців

2.2. ГЕОГРАФІЧНИЙ РОЗПОДІЛ

У липні Польща та Німеччина й надалі залишалися основними країнами, які приймають українських біженців, та розмістили 45,4% і 19,1% респондентів відповідно. Далі у переліку слідують Словаччина (5,8%), Чеська Республіка (3,6%), Молдова (3%) та Румунія (2,8%). Понад половина (58%) усіх опитаних у приймаючих країнах знаходилися у сусідніх з Україною державах.

Основні 10 країн, які прийняли респондентів-біженців

2.3. ЖИТЛО

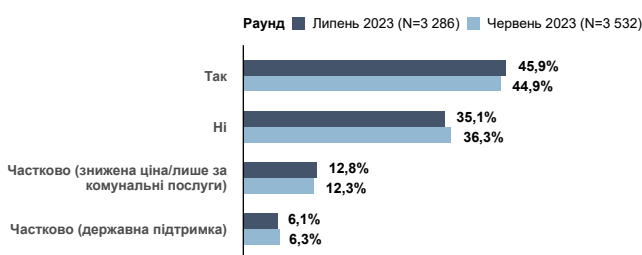
Станом на липень 43,3% респондентів за кордоном проживали в орендованому житлі. Абсолютна більшість з цих домогосподарств (97,7%) сплачувала орендну плату у повному обсязі. Приблизно чверть (26,4%) зазначили, що проживають у державному житлі. З них понад половина (58%) не сплачувала за проживання, тоді як 21,9% оплачувала за комунальні послуги, а 18,3% – за зниженою ціною. Крім того, 10,1% біженців проживали у житлі від волонтерів. Серед цієї групи респондентів приблизно 62% проживають безкоштовно, 30,2% сплачують за житло за зниженою вартістю або лише за комунальні послуги, а 5,1% отримують певний вид державної підтримки.

У місцях тимчасового проживання (4,5%) та помешканнях, наданих НУО (3,5%), майже усі домогосподарства

зазначили, що вони не платять за своє проживання з показниками 91,2% та 86,8% відповідно.

Загалом біля 46% респондентів сплачують орендну плату повністю незалежно від типу житла, 12,8% - лише за комунальні послуги чи зниженою ціною, 35,1% не мають жодних витрат, а 6,1% отримують державну допомогу на часткову компенсацію проживання.

Орендна плата для біженців

Основні 7 видів житла біженців

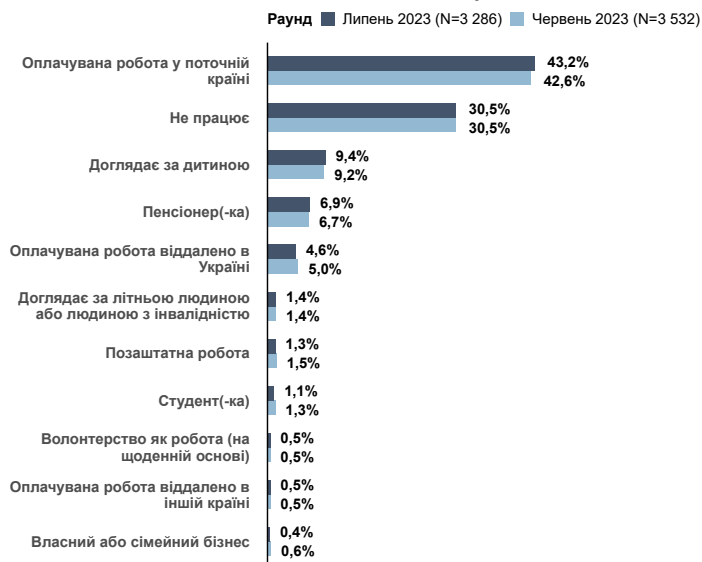

2.4. ЗАЙНЯТІСТЬ

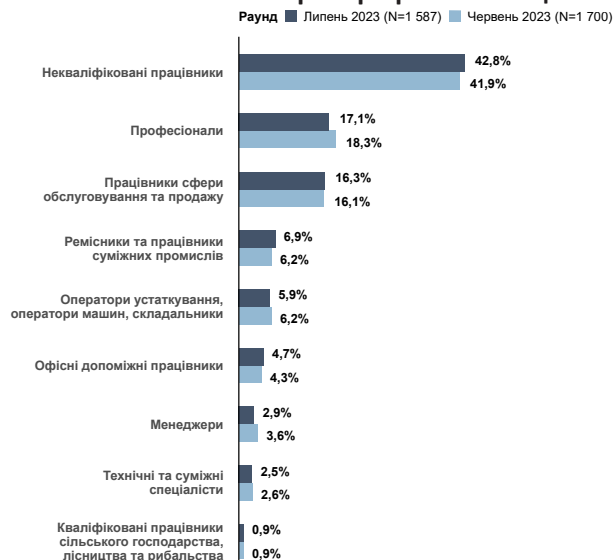
У липні частка біженців, які працювали на оплачуваній щоденній роботі у приймаючій країні, становила 43,2%. Кількість безробітних респондентів у цьому місяці залишалася на рівні 30,5%. Частка опитаних, які доглядали за дитиною, залишилася майже незмінною порівняно з попереднім раундом та була на рівні 9,4%. Інші форми зайнятості, зокрема віддалена робота, ведення бізнесу та позаштатна робота, склали 6,8% від загальної кількості. З них 4,6% опитаних працюють віддалено в Україні. Крім того, 6,9% респондентів назвали себе пенсіонерами, а 1,4% – опікунами для людей з інвалідністю або людей старше 65 років.

Відповідно до Міжнародної стандартної класифікації професій (ISCO-08)² отримані результати показали, що категорії професій залишалися відносно стабільними протягом обох раундів опитування. У липні найбільшу працевлаштовану групу склали некваліфіковані працівники (42,8%). У другу найбільш чисельну групу (17,1%) входили професіонали, а на третьому місці були працівники сфери обслуговування та продажу (16,3%). Найменш представлені професії включали менеджерів (2,9%), технічних і суміжних спеціалістів (2,5%), а також кваліфікованих працівників сільського господарства, лісництва та рибальства (0,9%).

Зайнятість біженців

Поточна категорія професії біженців

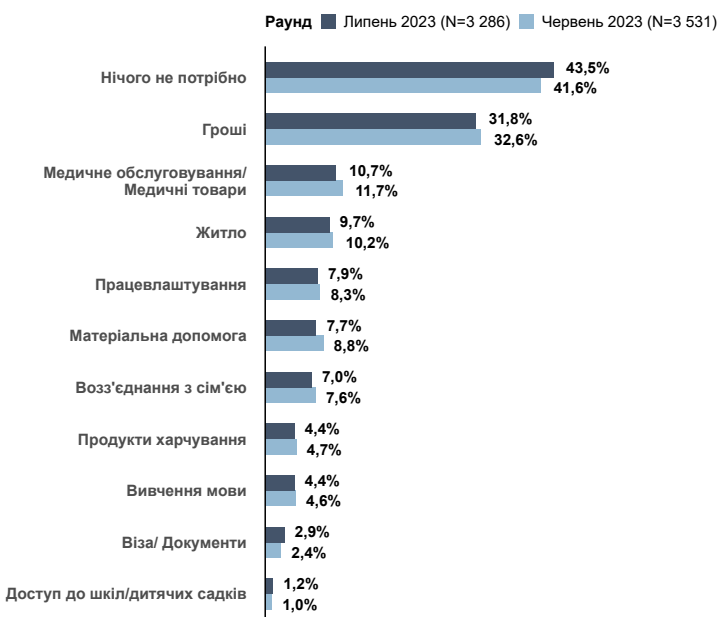

2.5. ПОТРЕБИ ТА ДОПОМОГА

Станом на липень частка респондентів, у яких не було нагальних незадоволених потреб, дещо зросла із 41,6% у червні до 43,5% у липні. Трьома основними потребами залишались фінансова допомога (31,8%), медичне обслуговування (10,7%) та житло (9,7%). Серед 6 країн, які станом на липень прийняли найбільшу кількість біженців, у Німеччині був найбільший відсоток домогосподарств, які зазначили відсутність нагальних потреб (54,8%), тоді як у Румунії цей відсоток був найнижчим (34,4%). Серед опитаних у Румунії 3 основними нагальними потребами були фінансова допомога, названа майже половиною (48,4%) респондентів, медичне обслуговування (12,9%), та можливості працевлаштування (11,8%).

Домогосподарства, у складі яких є люди з інвалідністю, та ті, у складі яких є вагітні жінки або годуючі матері, зазначили відповідно на 5,2 та 3,7 відсоткових пункти більше незадоволених потреб порівняно із загальним показником серед біженців. Натомість, респонденти старше 65 років зазначили на 5,3 відсоткові пункти менше нагальних потреб. Не спостерігалось ніяких суттєвих відмінностей між показником для домогосподарств з дітьми та загальними даними.

Основні 10 нагальних незадоволених потреб біженців

Нагальні потреби біженців, за 6 основними країнами перебування (раунд 15, липень 2023 р.)

НАГАЛЬНІ ПОТРЕБИ	ПОЛЬЩА	НІМЕЧЧИНА	СЛОВАЧЧИНА	ЧЕХІЯ	МОЛДОВА	РУМУНІЯ
ГРОШІ	39,4%	17,1%	34,7%	40,2%	39,2%	48,4%
МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ/ МЕДИЧНІ ТОВАРИ	11,6%	8,9%	13,7%	10,3%	18,6%	12,9%
МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА	9,7%	3,4%	7,9%	6,8%	8,2%	9,7%
ЖИТЛО	11,1%	7,7%	8,4%	12,8%	6,2%	8,6%
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ	7,5%	6,7%	9,5%	11,1%	4,1%	11,8%
ВОЗЗ'ЄДНАННЯ З СІМ'ЄЮ	7,3%	6,5%	5,8%	5,1%	9,3%	3,2%
ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ	5,0%	1,6%	6,3%	4,3%	5,2%	9,7%
ВИВЧЕННЯ МОВИ	3,2%	7,5%	2,1%	3,4%	2,1%	5,4%
ВІЗА/ДОКУМЕНТИ	2,3%	4,2%	1,1%	2,6%	4,1%	0,0%
ДОСТУП ДО ШКІЛ/ ДИТЯЧИХ САДКІВ	1,5%	1,4%	2,1%	1,7%	0,0%	0,0%
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПОСЛУГИ	1,0%	1,9%	1,1%	0,9%	0,0%	0,0%
КОНСУЛЬТАЦІЯ ОФІЦІЙНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ, ЮРИСТІВ	0,9%	1,1%	2,1%	0,9%	2,1%	1,1%
ОСВІТА	1,0%	1,0%	0,5%	0,9%	1,0%	2,2%
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА	0,9%	0,8%	0,0%	1,7%	0,0%	0,0%
ТРАНСПОРТ	0,4%	1,6%	0,5%	0,9%	0,0%	0,0%
ІНШЕ	0,8%	1,0%	0,5%	2,6%	0,0%	1,1%
РЕМОНТ ПОШКОДЖЕНОГО БУДИНКУ/ КВАРТИРИ	0,5%	0,2%	0,0%	0,0%	1,0%	1,1%
ПОСТАЧАННЯ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
НЕ МОЖУ ЗВ'ЯЗАТИСЯ ЗІ СВОЄЮ СІМ'ЄЮ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
РОЗМІР ВИБІРКИ	N=1 491	N=626	N=190	N=117	N=97	N=93

Нагальні потреби біженців, за групами населення (раунд 15, липень 2023 р.)

НАГАЛЬНІ ПОТРЕБИ	ДГ З ДІТЬМИ	ДГ З ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ	ЛЮДИ СТАРШЕ 65 РОКІВ	ДГ З ВАГІТНИМИ АБО ГОДУЮЧИМИ ЖІНКАМИ
ГРОШІ	32,1%	32,8%	30,6%	22,8%
МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА	8,2%	10,0%	6,9%	10,6%
МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ/ МЕДИЧНІ ТОВАРИ	9,8%	22,4%	20,0%	12,2%
ЖИТЛО	9,7%	8,2%	6,2%	9,8%
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ	7,7%	6,9%	1,9%	5,7%
ВОЗЗ'ЄДНАННЯ З СІМ'ЄЮ	7,4%	5,4%	3,8%	9,8%
ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ	4,3%	3,9%	5,6%	5,7%
ВИВЧЕННЯ МОВИ	4,5%	3,9%	3,8%	4,1%
ВІЗА/ДОКУМЕНТИ	3,1%	3,3%	2,5%	6,5%
ДОСТУП ДО ШКІЛ/ ДИТЯЧИХ САДКІВ	1,8%	1,1%	0,6%	3,3%
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПОСЛУГИ	1,3%	1,1%	1,2%	1,6%
ОСВІТА	1,1%	0,7%	0,0%	0,0%
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА	0,9%	1,1%	0,6%	0,8%
КОНСУЛЬТАЦІЯ ОФІЦІЙНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ, ЮРИСТІВ	0,9%	2,6%	0,6%	0,8%
ТРАНСПОРТ	0,9%	0,6%	0,6%	0,8%
ІНШЕ	0,9%	0,7%	0,0%	0,8%
РЕМОНТ ПОШКОДЖЕНОГО БУДИНКУ/ КВАРТИРИ	0,3%	0,2%	1,2%	0,0%
НЕ МОЖУ ЗВ'ЯЗАТИСЯ ЗІ СВОЄЮ СІМ'ЄЮ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ПОСТАЧАННЯ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%
РОЗМІР ВИБІРКИ	N=2 258	N=539	N=160	N=123

2.6. ІНТЕГРАЦІЯ

У липні лише 3,8% опитаних домогосподарств зазначили, що вони стикалися з дискримінацією у приймаючій країні. Серед них основними згадуваними причинами дискримінації були українська національна ідентичність (60,5%) або відчуття «втоми від біженців у приймаючій країні» (29%). Враховуючи усіх респондентів-біженців, вищезгадані причини назвали 2,3% та 1,1% опитаних відповідно.

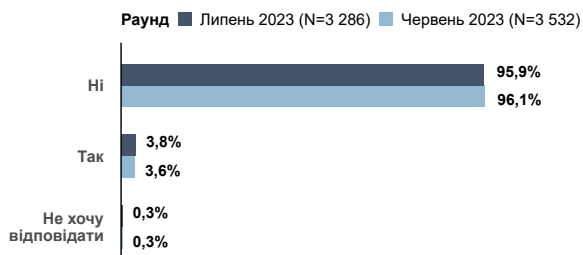
Станом на липень 53,7% респондентів визначили свій рівень володіння мовою приймаючої країни як низький або дуже низький без суттєвих покращень порівняно з червнем. Приблизно одна третя усіх респондентів (34,3%) зазначила середній рівень володіння мовою. Лише 12,1% опитаних біженців вказали вільне володіння мовою приймаючої країни, причому 2,2% оцінили свій рівень як дуже хороший, а 9,9% – як хороший.

Приблизно 31,6% респондентів відвідували мовні курси на період проведення даного раунду опитування. З них найвища частка відвідування спостерігалася у Німеччині (61,3%), а у Молдові вона була найнижчою (9,3%).

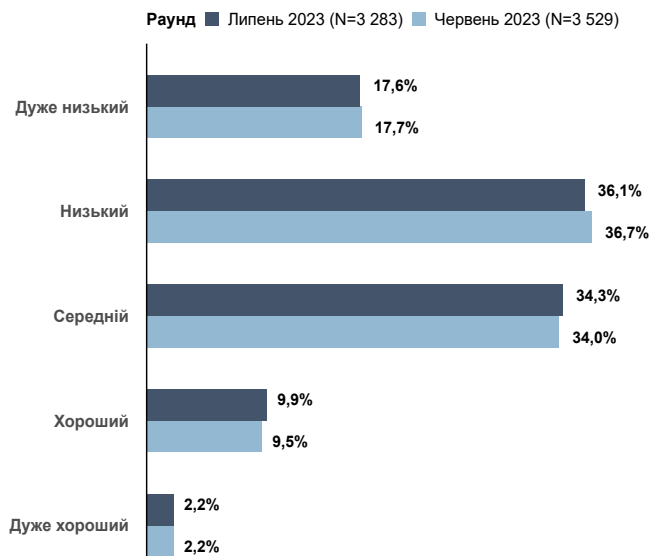
Причини дискримінації біженців, на їхню думку

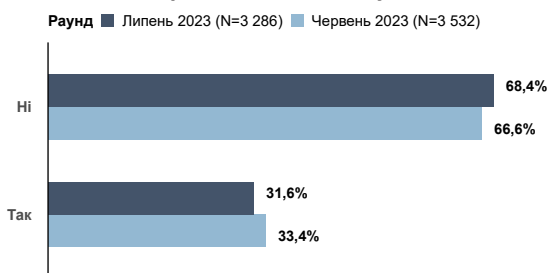
Дискримінація біженців

Рівень володіння мовою серед біженців

Відвідування мовних курсів біженцями на час проведення опитування

Рівень володіння мовою, за 6 основними країнами проживання біженців (раунд 15, липень 2023 р.)

РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ МОВОЮ	ПОЛЬЩА	НІМЕЧЧИНА	СЛОВАЧЧИНА	ЧЕХІЯ	МОЛДОВА	РУМУНІЯ
ДУЖЕ НИЗЬКИЙ	9,2%	24,0%	12,1%	14,5%	39,6%	38,7%
НИЗЬКИЙ	34,3%	38,8%	36,8%	41,9%	25,0%	41,9%
СЕРЕДНІЙ	41,8%	30,5%	38,4%	37,6%	11,5%	16,1%
ХОРОШИЙ	12,4%	5,4%	11,6%	6,0%	16,7%	1,1%
ДУЖЕ ХОРОШИЙ	2,2%	1,3%	1,1%	0,0%	7,3%	2,2%
РОЗМІР ВИБІРКИ	N=1 489	N=626	N=190	N=117	N=96	N=93

Відвідування мовних курсів у 6 основних країнах проживання біженців на час збору даних (раунд 15, липень 2023 р.)

ВІДВІДУВАННЯ МОВНИХ КУРСІВ	ПОЛЬЩА	НІМЕЧЧИНА	СЛОВАЧЧИНА	ЧЕХІЯ	МОЛДОВА	РУМУНІЯ
НІ	79,7%	38,7%	80,5%	77,8%	90,7%	87,1%
ТАК	20,3%	61,3%	19,5%	22,2%	9,3%	12,9%
РОЗМІР ВИБІРКИ	N=1 491	N=626	N=190	N=117	N=97	N=93

2.7 ДОХІД

Станом на липень медіанний дохід середньостатистичного домогосподарства біженців з у середньому 2,8 осіб становив 900 євро, а середній дохід складав 994 євро. Серед 6 основних країн, що прийняли найбільшу кількість біженців, перше місце посідала Німеччина з найвищими середнім та медіанним доходами у розмірі 1 272 і 1 100 євро відповідно. Наступними були Польща та Чеська Республіка з медіанними доходами у розмірі 791 і 768 євро відповідно. Домогосподарства ж у Молдові та Румунії зазначили найнижчі рівні доходів. За даними щодо медіанних доходів у липні, домогосподарства у Румунії заробляли 505 євро, а у Молдові – 444 євро.

Щомісячний дохід домогосподарств біженців, у євро

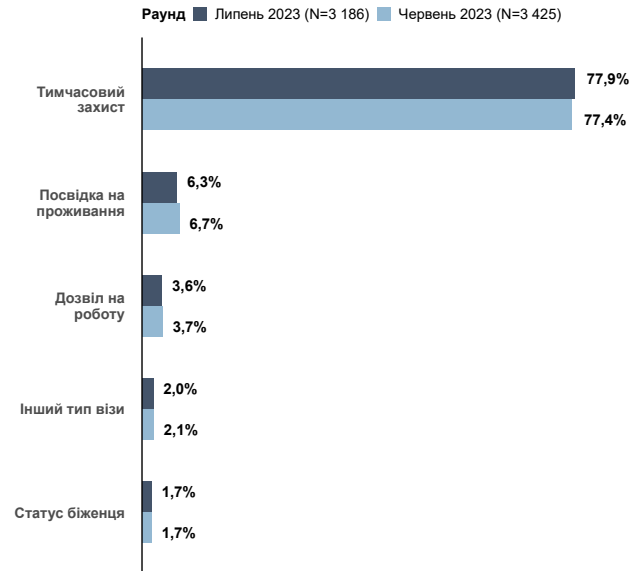
Щомісячний дохід домогосподарств у 6 основних країнах проживання біженців, у євро (раунд 15, липень 2023 р.)

ЩОМІСЯЧНИЙ ДОХІД ДОМОГОСПОДАРСТВ	НІМЕЧЧИНА	ЧЕХІЯ	ПОЛЬЩА	СЛОВАЧЧИНА	РУМУНІЯ	МОЛДОВА
СЕРЕДНІЙ	1 272	867	826	755	570	503
МЕДІАННИЙ	1 100	768	791	680	505	444
РОЗМІР ВИБІРКИ	513	77	967	106	35	58

2.8 ДОКУМЕНТУВАННЯ

Майже усі опитані біженці (97,6%) оформили додаткові документи для продовження терміну свого перебування за кордоном. Станом на липень 2023 року тимчасовий захист отримали понад половина респондентів, а саме 77,9% осіб. Менша частка українців (6,3%) мала різні види дозволів на проживання, а 3,6% мали робочі візи/дозволи на працевлаштування, який надавав змогу перебувати у країні. Найменша частка осіб (1,7%) отримала офіційний статус біженця.

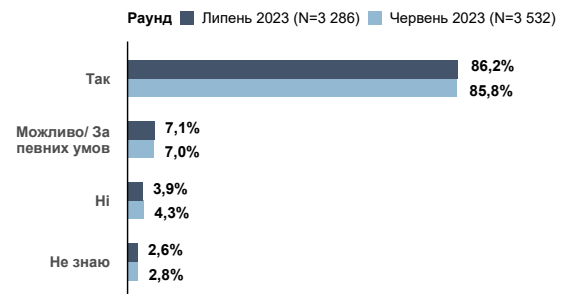
Основні 5 типів документів серед біженців

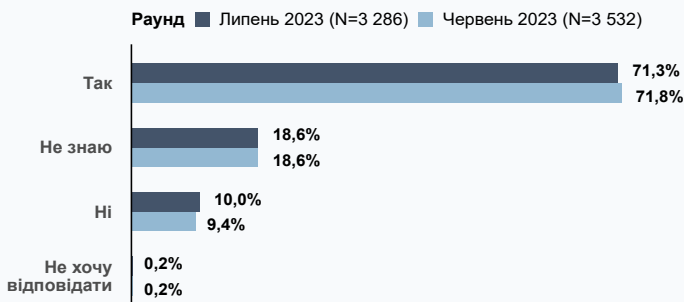
2.9 НАМІРИ

Щодо майбутніх намірів, то переважна більшість (86,2%) опитаних біженців планує залишитися у поточному місці перебування щонайменше протягом наступних 3 місяців. Менша частка респондентів (9,7%) була не впевнена у своїх майбутніх планах і обрала відповідь «Можливо / За певних умов» чи «Не знаю». Що стосується довгострокових планів, 71,3% осіб висловили бажання зрештою повернутися в Україну. Натомість 18,6% біженців ще не визначилися, а 10% остаточно вирішили не повертатися. Значна більшість респондентів (83,2%) зазначили, що вони не очікують прибуття до них за кордон інших членів своєї сім'ї або близьких родичів. Приблизно 10,5% опитаних розглядають цей варіант, а 6,1% вже мають плани щодо возз'єднання з сім'єю за кордоном.

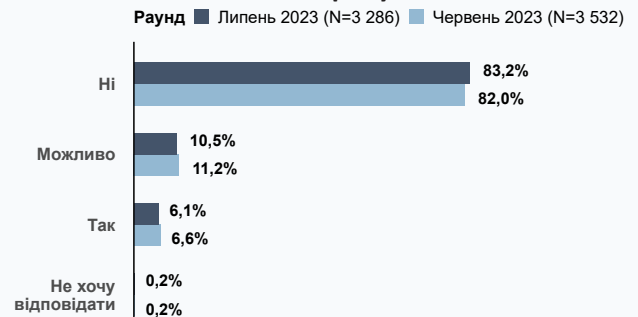
Наміри біженців залишатися у нинішньому місці протягом наступних 3 місяців

Наміри біженців повернутися в Україну будь-коли у майбутньому

Наміри членів сім'ї в Україні доєднатися у майбутньому до біженців у країну їхнього нинішнього перебування

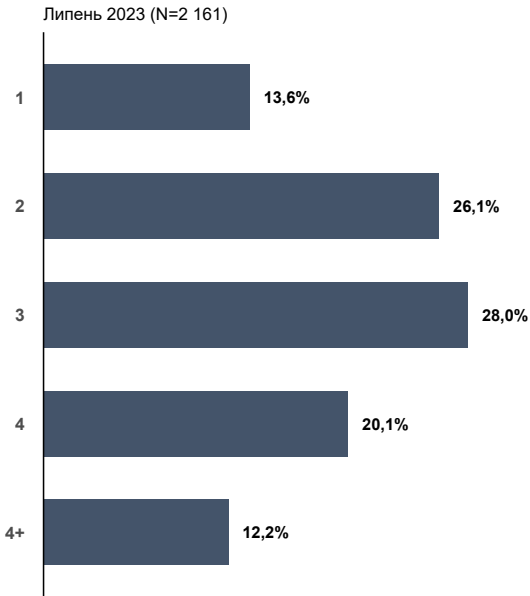

3. СТАНОВИЩЕ ОСІБ, ЯКІ ПОВЕРНУЛИСЯ

3.1. ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ

У період з червня по липень значних коливань у розмірі домогосподарств або кількості дітей не спостерігалося. Домогосподарства осіб, які повернулися в Україну, й надалі мають менше дітей порівняно з біженцями (у середньому 1,1 проти 1,2), однак розмір домогосподарств є дещо більшим (3 проти 2,8). Що стосується частки домогосподарств з дітьми, серед осіб, які повернулися, відсоток таких є трохи меншим (66,3%) порівняно з відсотком серед біженців (68,7%).

Розмір домогосподарств осіб, які повернулися

Домогосподарства в Україні частіше зазнають змін у своєму складі порівняно з домогосподарствами за кордоном, а саме: у липні 7,9% українських домогосподарств повідомили про такі зміни на протигагу 3,8% домогосподарств за кордоном. Також у липні серед домогосподарств, які повернулися, спостерігалося зменшення на 4,1 відсоткових пункти осіб, які повідомили про переміщення в іншу місцевість, порівняно з відповідним показником у червні.

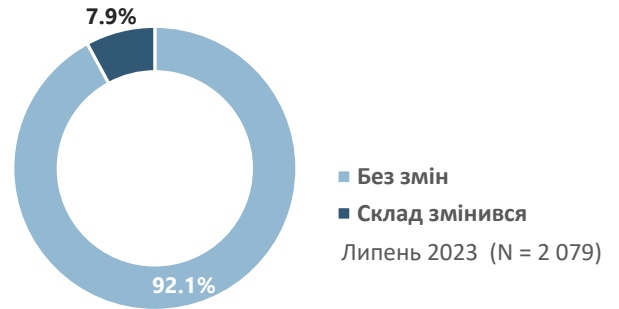

3 – середня кількість осіб у ДГ.

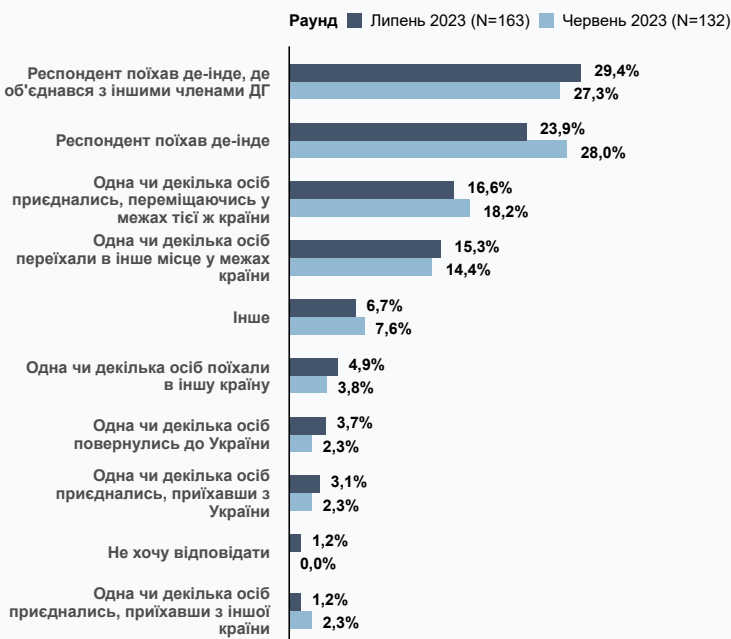

1.1 – середня кількість дітей.

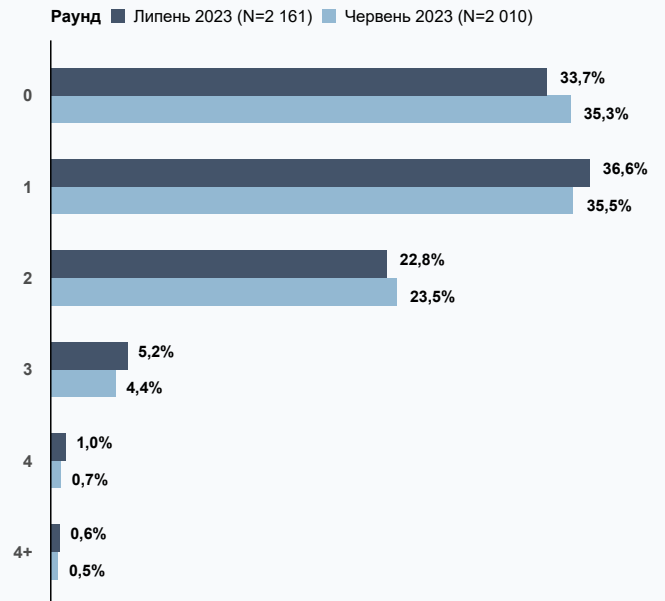
Зміни складу домогосподарств осіб, які повернулися

Причини змін складу домогосподарств осіб, які повернулися

Кількість дітей у домогосподарствах осіб, які повернулися

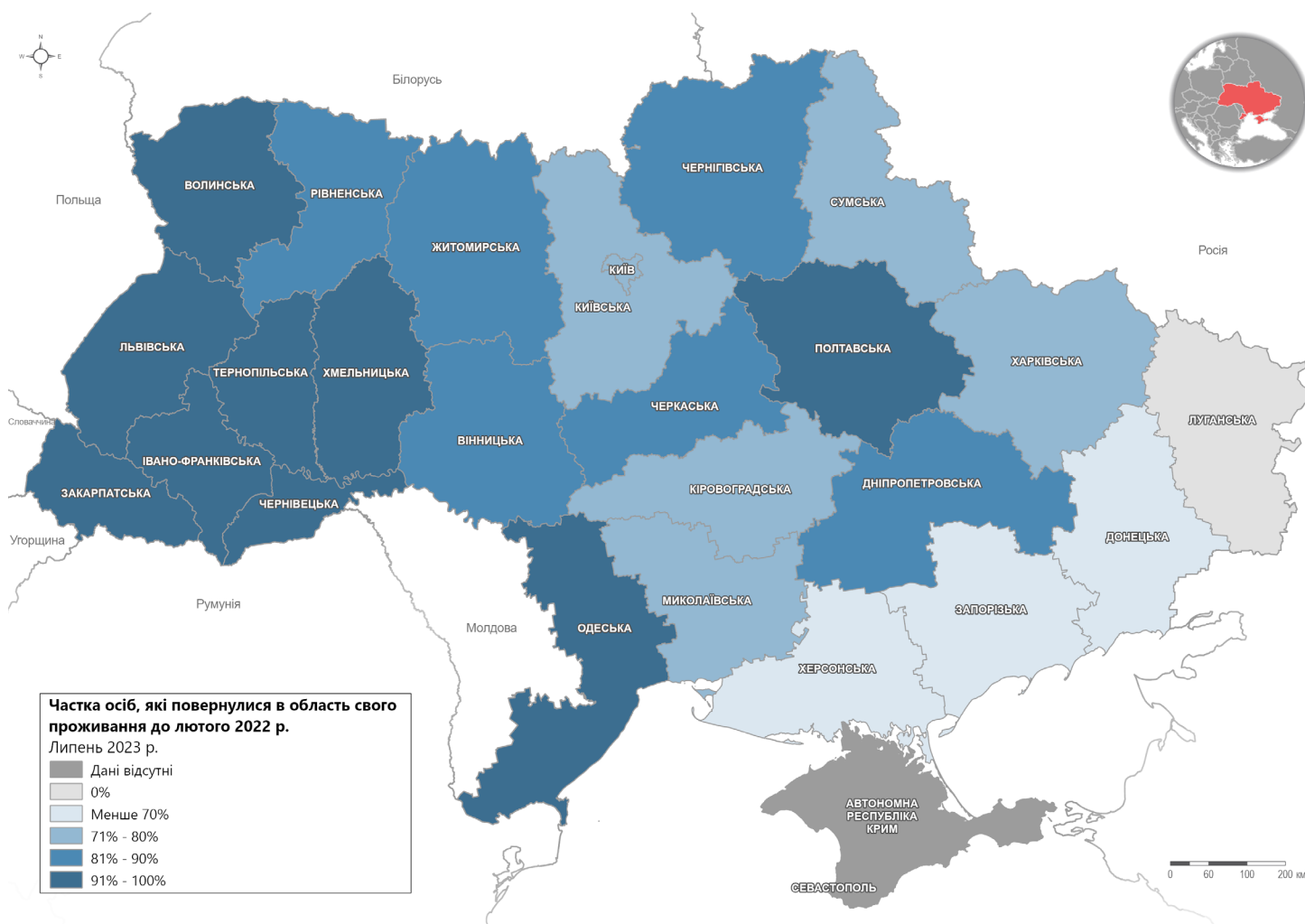
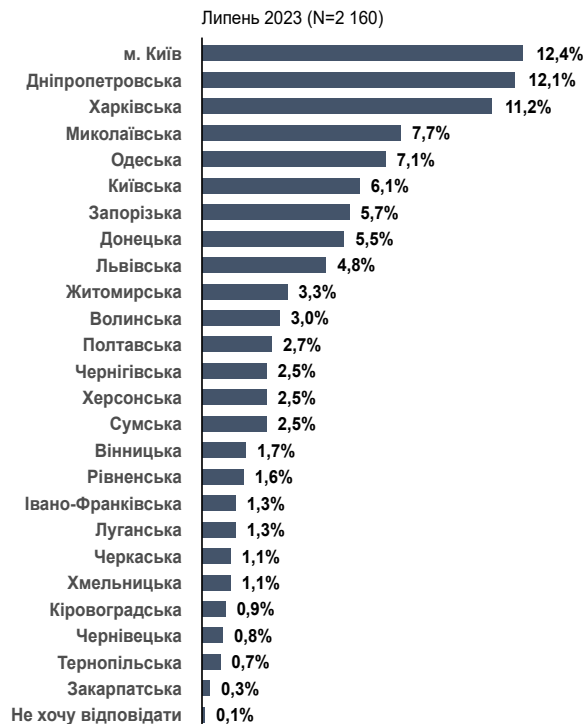

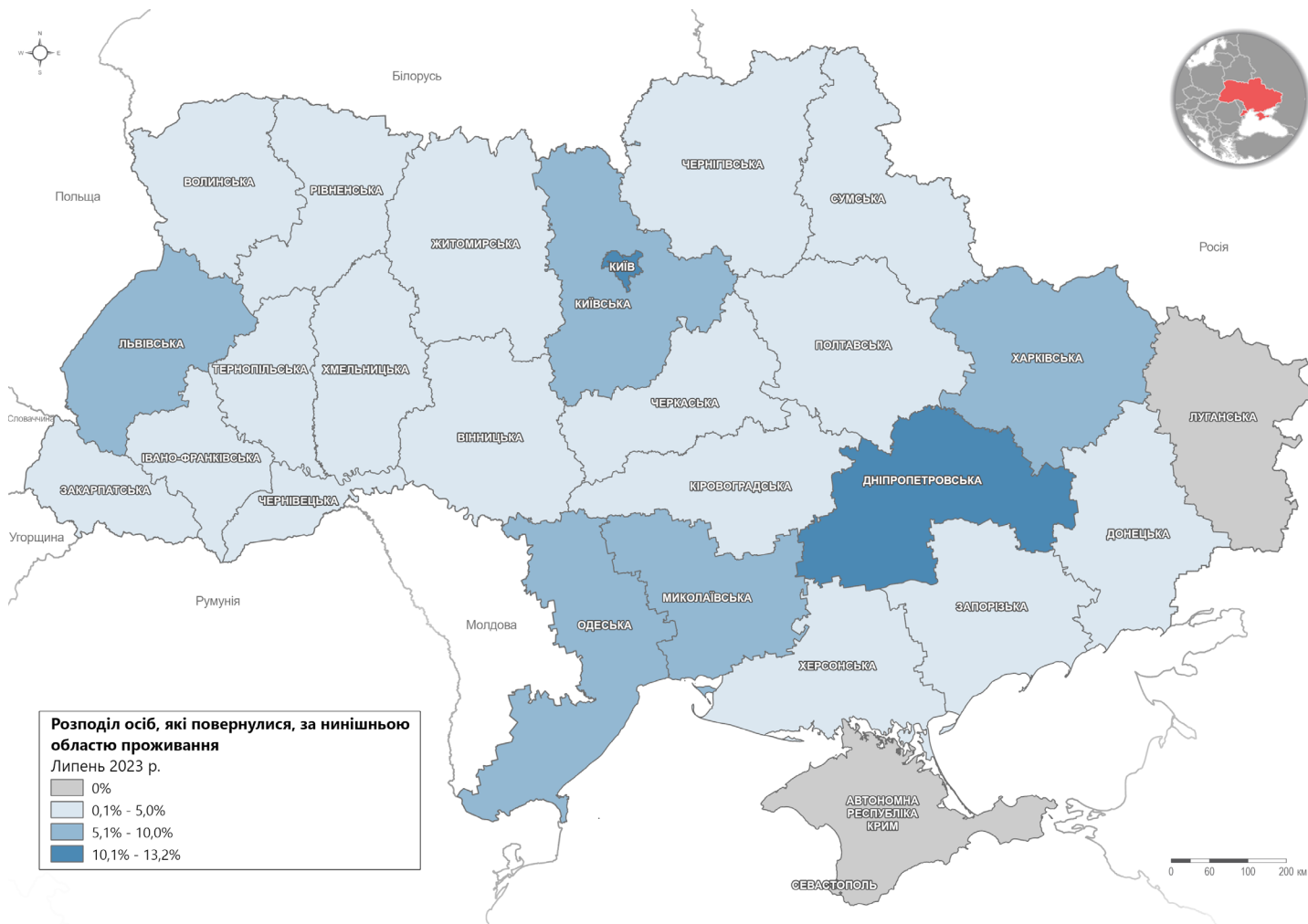
3.2. ГЕОГРАФІЧНИЙ РОЗПОДІЛ

Протягом цього раунду опитування майже 40% учасників повернулися в Україну, тоді як 27,4% залишилися у Польщі, а 11,5% – у Німеччині. Загалом майже 22% осіб, які повернулися, зазначили, що проживають у Києві або навколишній Київській області. Дніпропетровська (12,4%), Харківська (9,3%) та Одеська (9%) області прийняли більшу кількість тих, хто повернувся. У цих 5 основних областях проживає майже 53% усіх людей, які повернулися.

Географічно на Півночі України спостерігався найбільший відсоток осіб, які повернулися, що склав 29,8% станом на липень. На другому та третьому місцях були Схід (27,4%) та Захід (18,5%) країни.¹ Якщо розглядати повну вибірку осіб, які виїхали з України після 2022 року, 35,2% респондентів припадає на східні області, що відрізняється на 7,8 відсоткових пункти від показника повернень у цей же регіон. Загалом 14,1% опитаних осіб, які повернулися, проживали на Заході України до повномасштабної війни. Водночас 18,5% тих, хто повернувся, перемістилися у західні області після свого повернення. Натомість на Півдні та в Центрі України було найменше людей, які повернулися, а саме 15,9% та 8,4% відповідно.

Розподіл осіб, які повернулися, за областю походження

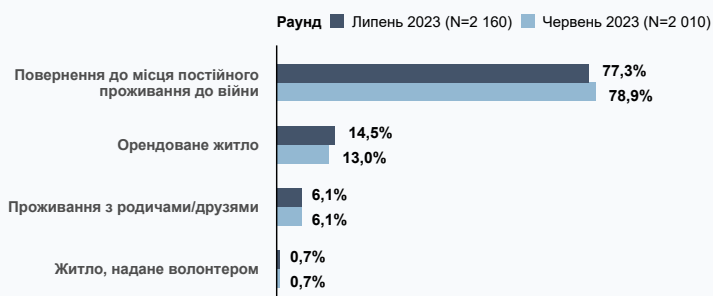

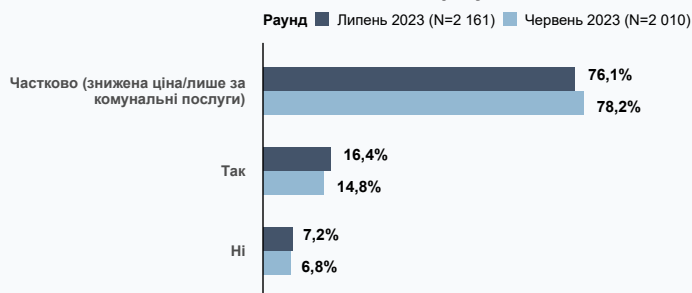
3.3. ЖИТЛО

Переважна більшість респондентів (77,3%) повідомила про повернення у своє довоєнне постійне житло. Інші 14,5% людей, які повернулися, винаймають помешкання в оренду, а 6,1% проживають зі своїми родичами або друзями. Серед респондентів, які зазначили, що мають власне житло, 93,9% сплачують лише за комунальні послуги, а 3,2% проживають безкоштовно. Загалом 76,1% опитаних домогосподарств, які повернулися, сплачує лише за комунальні послуги, і ця тенденція співпадає зі збільшенням кількості людей, які повертаються до своїх довоєнних домівок.

Основні 4 види житла осіб, які повернулися

Основні 3 варіанти орендної плати для осіб, які повернулися

3.4. ЗАЙНЯТІСТЬ

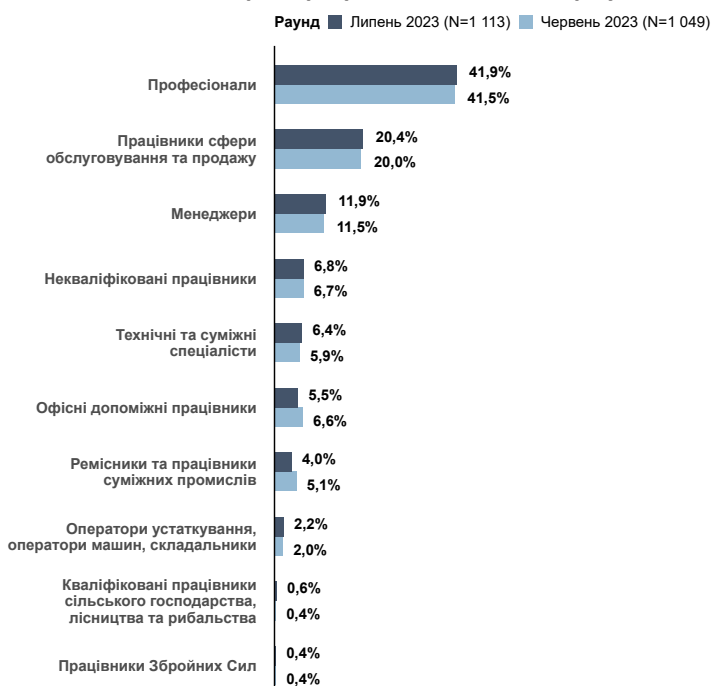
У липні майже половина (49,6%) опитаних людей, які повернулися, мають оплачувану роботу в Україні. Що стосується інших видів оплачуваної діяльності, таких як позаштатна робота, віддалена робота або ведення власного бізнесу, що разом складають 4,4%, то у липні загальний рівень зайнятості серед опитаних осіб, які повернулися, склав 54%. У раунді 15 частка осіб, які доглядають за дітьми, залишалася незмінною та становила 10%. Частка інших видів зайнятості також залишилася відносно стабільною. Зокрема, 23,8% респондентів у липні повідомили про відсутність зайнятості, 8,6% опитаних визначили себе пенсіонерами, а 2% – опікунами людей з інвалідністю або людей старше 65 років.

Майже 42% тих, хто повернувся в Україну, працюють як кваліфіковані працівники. Працівники сфери обслуговування та продажу стали другою найбільшою категорією працевлаштованих і склали 20,4% респондентів у цьому раунді дослідження. Частка менеджерів залишалася незмінною на рівні приблизно 12%. Станом на липень оператори устаткування, машин та складальники (2,2%), кваліфіковані працівники сільського господарства, лісництва та рибальства (0,6%) та працівники Збройних Сил (0,4%) найрідше зустрічалися серед осіб, які повернулися. Жодних суттєвих змін у частках категорій професій не спостерігалось між двома порівнюваними раундами.

Зайнятість осіб, які повернулися

Поточна категорія професії осіб, які повернулися

Зайнятість, за макрорегіоном (раунд 15, липень 2023 р.)

ЗАЙНЯТІСТЬ	ПІВНІЧ	СХІД	ЗАХІД	ЦЕНТР	ПІВДЕНЬ
ОПЛАЧУВАНА РОБОТА У ПОТОЧНІЙ КРАЇНІ ПЕРЕБУВАННЯ	57,0%	51,2%	47,0%	41,6%	41,0%
ОПЛАЧУВАНА РОБОТА ВІДДАЛЕНО В УКРАЇНІ	1,4%	0,5%	2,1%	1,2%	1,4%
ВЛАСНИЙ АБО СІМЕЙНИЙ БІЗНЕС	2,8%	1,7%	1,3%	2,9%	0,0%
ПОЗАШТАТНА РОБОТА	1,1%	0,7%	1,8%	0,0%	1,7%
ОПЛАЧУВАНА РОБОТА ВІДДАЛЕНО В ІНШІЙ КРАЇНІ	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,6%
НЕ ПРАЦЮЄ	16,9%	26,6%	23,8%	27,2%	30,1%
ДОГЛЯДАЄ ЗА ДИТИНОЮ	8,0%	8,2%	13,2%	11,6%	12,4%
ДОГЛЯДАЄ ЗА ЛІТНЬОЮ ЛЮДИНОЮ АБО ОСОБОЮ З ІНВАЛІДНІСТЮ	1,9%	0,8%	2,8%	11,6%	2,9%
ПЕНСІОНЕР(-КА)	8,7%	8,8%	5,9%	11,0%	9,2%
ІНШЕ/ НЕ ХОЧУ ВІДПОВІДАТИ	0,2%	0,3%	0,3%	0,6%	0,0%
РОЗМІР ВИБІРКИ	N=635	N=601	N=387	N=173	N=346

3.5. ПОТРЕБИ ТА ДОПОМОГА

Співвідношення незадоволених потреб залишалося незмінним для обох раундів у липні та червні, з половиною респондентів, які зазначили наявність таких потреб. Даний відсоток дещо відрізнявся за макрорегіоном. На Півдні частка домогосподарств з незадоволеними потребами складала більше половини (57,5%), тоді як у Центрі країни цей відсоток був нижче середнього (45,1%). Разом з тим люди, які повернулися на Північ (54,3%), Захід (51,3%) та Схід (51,1%) України, вказали рівні незадоволених потреб, близькі до загального показника. У липні цей показник був на 6,5 відсоткових пункти вище серед біженців порівняно з особами, які повернулися. Найбільш згадуваними нагальними потребами були гроші, матеріальна допомога, медичні товари або обслуговування, можливості працевлаштування та продукти харчування. Як і у раунді 14, гроші стали найчастіше вказуваною потребою для 15 раунду, її вказали 36,7% осіб, які повернулися.

Домогосподарства з особами з інвалідністю (44%), вагітними/годуєчими матерями (41,2%) або респондентами старше 65 років (44%) зазначили про потребу у грошах на рівні вище середнього (36,7%). Що стосується потреби у матеріальній допомозі, дані щодо ДГ з вагітними/годуєчими матерями найбільше відрізняються від середнього значення показника, коли кожне третє домогосподарство (32,4%) назвало цю потребу нагальною порівняно з 10,2% у середньому станом на липень.

Основні 10 нагальних незадоволених потреб осіб, які повернулися

Нагальні потреби, за різними групами населення (раунд 15, липень 2023 р.)

НАГАЛЬНІ ПОТРЕБИ	ДГ З ДІТЬМИ	ДГ З ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ	ЛЮДИ СТАРШЕ 65 РОКІВ	ДГ З ВАГІТНИМИ АБО ГОДУЄЧИМИ ЖІНКАМИ
ГРОШІ	37,5%	44,0%	44,0%	41,2%
МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА	11,5%	13,3%	13,0%	32,4%
МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ/ МЕДИЧНІ ТОВАРИ	7,2%	20,7%	22,0%	13,2%
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ	7,1%	7,7%	2,0%	1,5%
ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ	6,2%	8,0%	6,0%	14,7%
ЖИТЛО	2,0%	2,0%	0,0%	4,4%
ДОСТУП ДО ШКІЛ/ ДИТЯЧИХ САДКІВ	1,8%	1,3%	0,0%	1,5%
ВОЗЗ'ЄДНАННЯ З СІМ'ЄЮ	1,0%	1,3%	1,0%	1,5%
РЕМОНТ ПОШКОДЖЕНОГО БУДИНКУ/ КВАРТИРИ	1,6%	3,3%	5,0%	1,5%
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА	1,3%	0,7%	1,0%	0,0%
ПОСТАЧАННЯ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ	1,3%	1,3%	4,0%	1,5%
ОСВІТА	0,6%	0,7%	0,0%	0,0%
ВІЗА/ ДОКУМЕНТИ	0,6%	0,3%	1,0%	0,0%
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПОСЛУГИ	0,5%	0,3%	0,0%	0,0%
КОНСУЛЬТАЦІЯ ОФІЦІЙНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ, ЮРИСТІВ	0,3%	0,0%	1,0%	0,0%
ТРАНСПОРТ	0,3%	0,7%	0,0%	0,0%
ВИВЧЕННЯ МОВИ	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%
РОЗМІР ВИБІРКИ	N=1 431	N=300	N=100	N=68

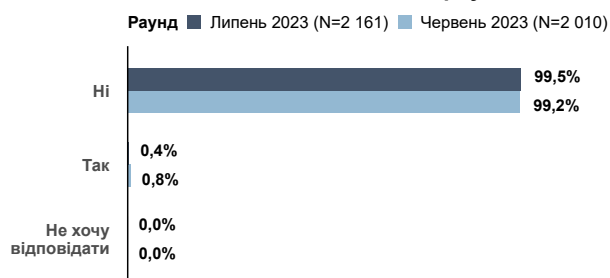
10 основних нагальних потреб, за макрорегіоном¹ (раунд 15, липень 2023 р.)

10 ОСНОВНИХ НАГАЛЬНИХ ПОТРЕБ	ЦЕНТР	ПІВНІЧ	ЗАХІД	ПІВДЕНЬ	СХІД
ГРОШІ	37,0%	32,8%	40,7%	39,6%	36,8%
МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА	12,1%	9,0%	8,0%	12,1%	12,1%
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ	8,7%	6,1%	6,7%	8,4%	7,3%
МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ/ МЕДИЧНІ ТОВАРИ	8,7%	8,3%	10,1%	8,7%	9,5%
ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ	6,4%	4,9%	7,3%	5,8%	6,2%
ЖИТЛО	1,7%	2,4%	2,6%	1,2%	1,5%
ДОСТУП ДО ШКІЛ/ ДИТЯЧИХ САДКІВ	0,6%	0,6%	0,5%	1,4%	2,5%
ВОЗЗ'ЄДНАННЯ З СІМ'ЄЮ	2,3%	1,1%	2,1%	0,6%	1,0%
КОНСУЛЬТАЦІЯ ОФІЦІЙНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ, ЮРИСТІВ	0,6%	0,5%	0,0%	0,3%	0,5%
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА	1,2%	1,6%	0,8%	2,0%	1,3%
РОЗМІР ВИБІРКИ	N=173	N=635	N=386	N=346	N=601

3.6. ДИСКРИМІНАЦІЯ

Про дискримінацію серед осіб, які повернулися, повідомлялося вкрай рідко. Під час опитування у липні менше 1% осіб зазначили випадки дискримінації їх особисто або інших членів їхнього домогосподарства порівняно з 3,8% респондентів-біженців, які вказали, що зазнали дискримінації за кордоном. Це відповідає тому, що більшість біженців (60,5%) повідомили про дискримінацію через українську національну ідентичність.

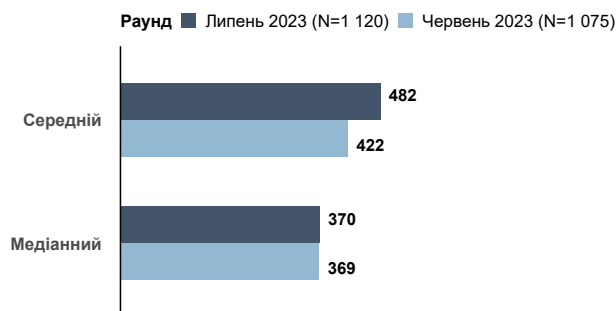
Дискримінація осіб, які повернулися

3.7. ДОХІД

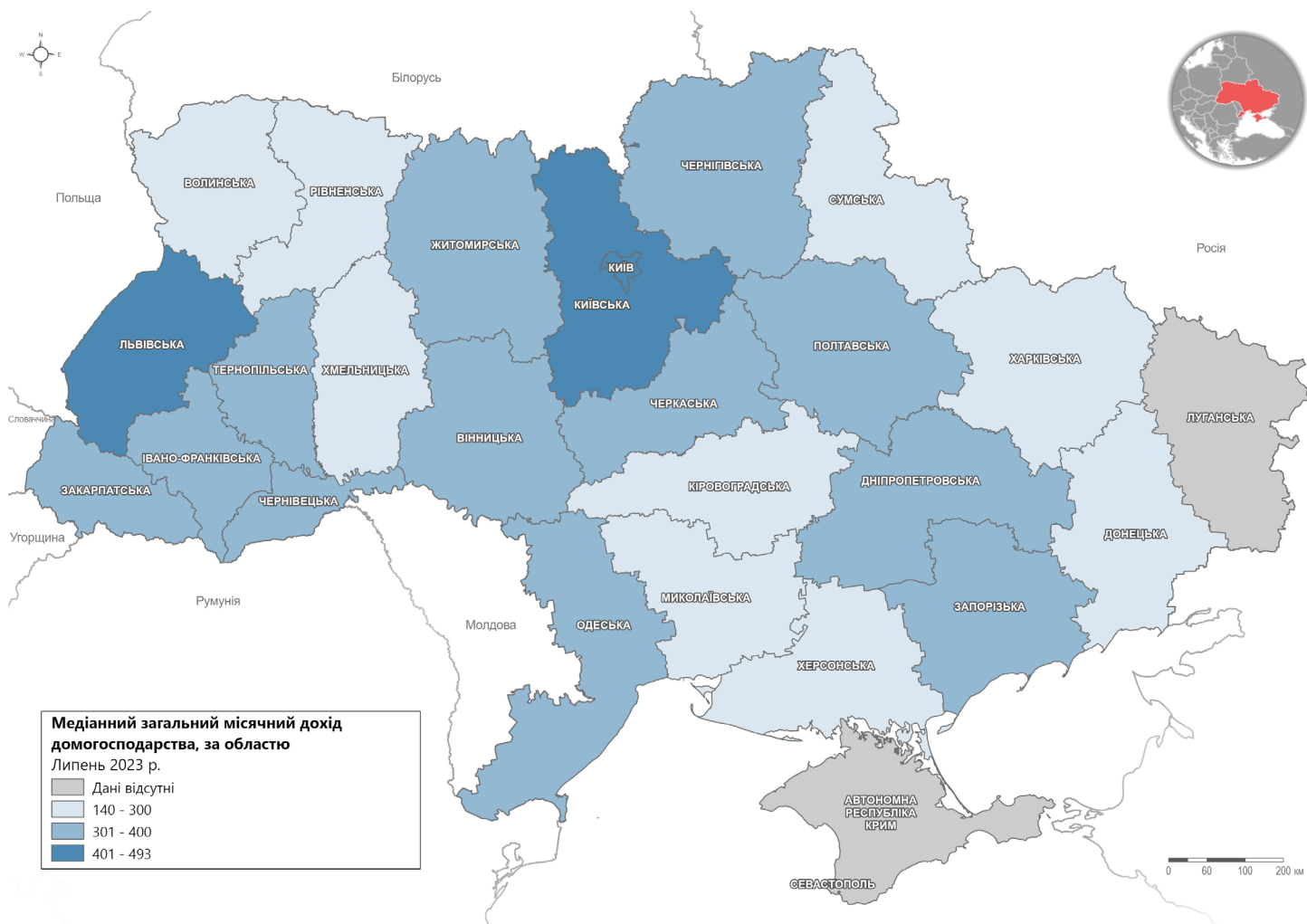
Незначне збільшення доходів домогосподарств осіб, які повернулися, спостерігалось у липні, коли медіанний дохід склав 370 євро, а середній – 482 євро. Останній показник зріс майже на 60 євро порівняно з раундом 14. У липні домогосподарства осіб, які повернулися до Західного регіону, вказали найвищий середній дохід у майже 640 євро та медіанний дохід у 370 євро. Домогосподарства, які проживають у північних областях назвали середній дохід у розмірі 532 євро та найвищий медіанний дохід – 443 євро. Наступними були Східний та Південний регіони з медіанними доходами у приблизно 345 та 320 євро відповідно, а також середніми щомісячними доходами у 414 євро на Сході і 395 євро на Півдні країни. Домогосподарства осіб, які повернулися у Центральний макрорегіон, зазначили медіанний та середній доходи у розмірі 320 та 384 євро відповідно.

Щомісячний дохід домогосподарств осіб, які повернулися, у євро

Щомісячний дохід домогосподарств, за макрорегіоном, у євро (раунд 15, липень 2023 р.)

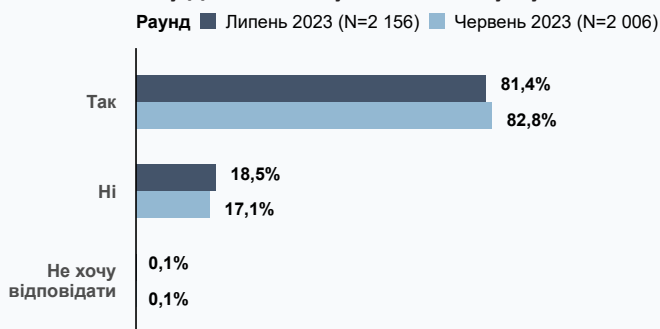
ЩОМІСЯЧНИЙ ДОХІД, ЗА ДОМОГОСПОДАРСТВОМ	ПІВНІЧ	СХІД	ЗАХІД	ЦЕНТР	ПІВДЕНЬ
СЕРЕДНІЙ	532	414	640	384	395
МЕДІАННИЙ	443	345	370	320	320
РОЗМІР ВИБІРКИ	337	329	194	90	162

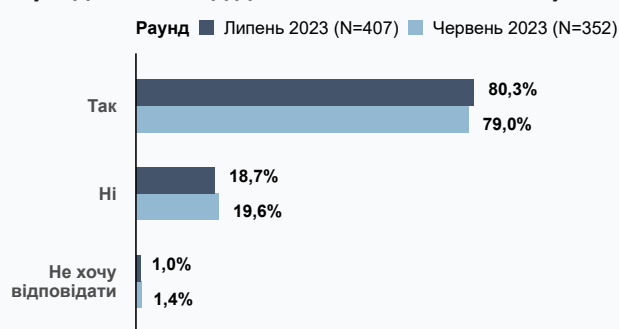
3.8. ДОКУМЕНТУВАННЯ

У липні 81,4% тих, хто повернувся в Україну, проживали у своєму довоєнному населеному пункті. Водночас 18,5% опитаних повідомили, що вони оселилися у місці, відмінному від населеного пункту свого довоєнного проживання, і таким чином стали належати до внутрішньо переміщених осіб (ВПО). З цих ВПО 80,3% отримали довідку ВПО, а 18,7% – ні. У групі осіб, незареєстрованих як ВПО, істотна частка опитаних (94,7%) не зверталася із заявою на отримання цього документу і включала, зокрема, 68,4% тих, хто зазначив відсутність потреби у ній або відсутність їхньої області у визначеному Урядом України переліку областей, жителі яких можуть отримати таку довідку.

Особи, які повернулися та проживають у своєму довоєнному населеному пункті

Наявність довідки ВПО серед осіб, які повернулись у відмінний від довоєнного населений пункт

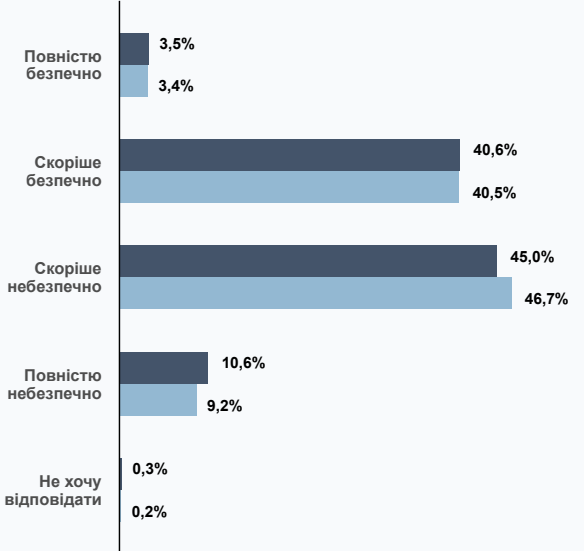

3.9. БЕЗПЕКА ТА ПОШКОДЖЕННЯ

У цьому раунді 55,6% осіб, які повернулися, повідомили, що почуваються скоріше небезпечно або повністю небезпечно у своєму нинішньому населеному пункті, що майже дорівнює показнику у попередньому раунді (55,9% у червні). Однак ВПО частіше вказували на погіршення безпекових умов у довоєнному місці свого постійного проживання. У липні 87,2% цих осіб вважали населені пункти свого постійного проживання скоріше або повністю небезпечними.

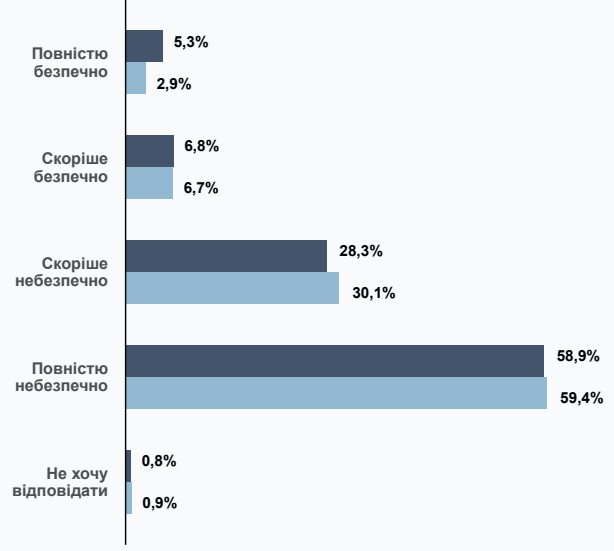
Сприйняття безпеки нинішнього місця проживання особами, які повернулися

Раунд ■ Липень 2023 (N=2 161) ■ Червень 2023 (N=2 010)

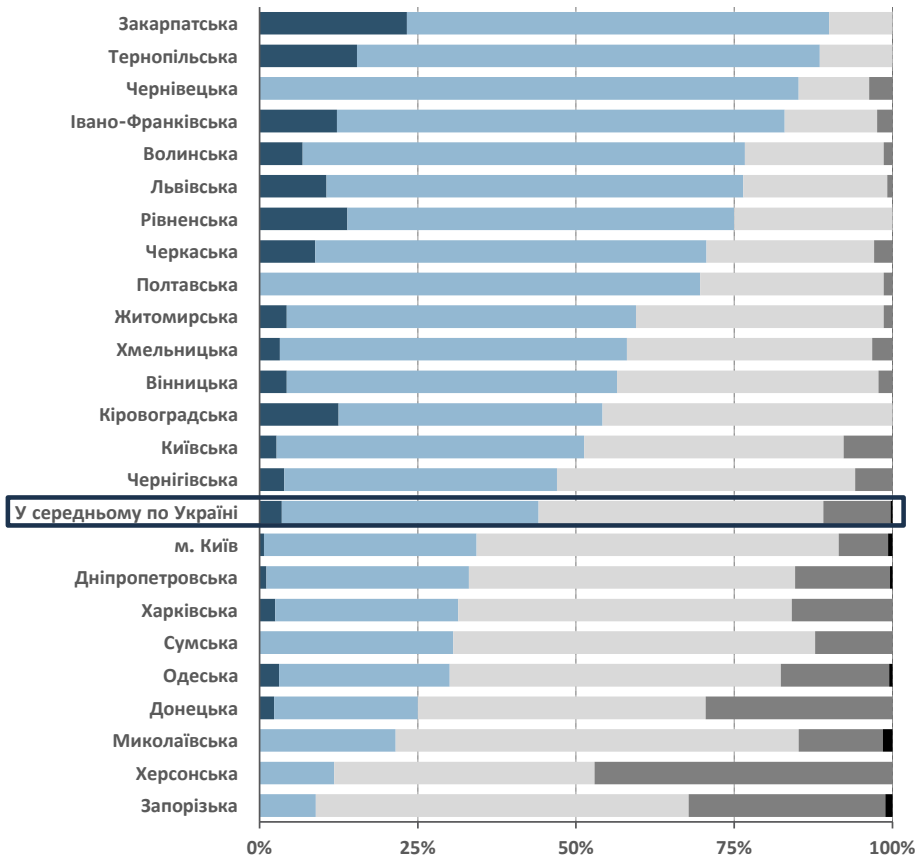
Сприйняття ВПО безпеки свого довоєнного місця проживання

Раунд ■ Липень 2023 (N=399) ■ Червень 2023 (N=345)

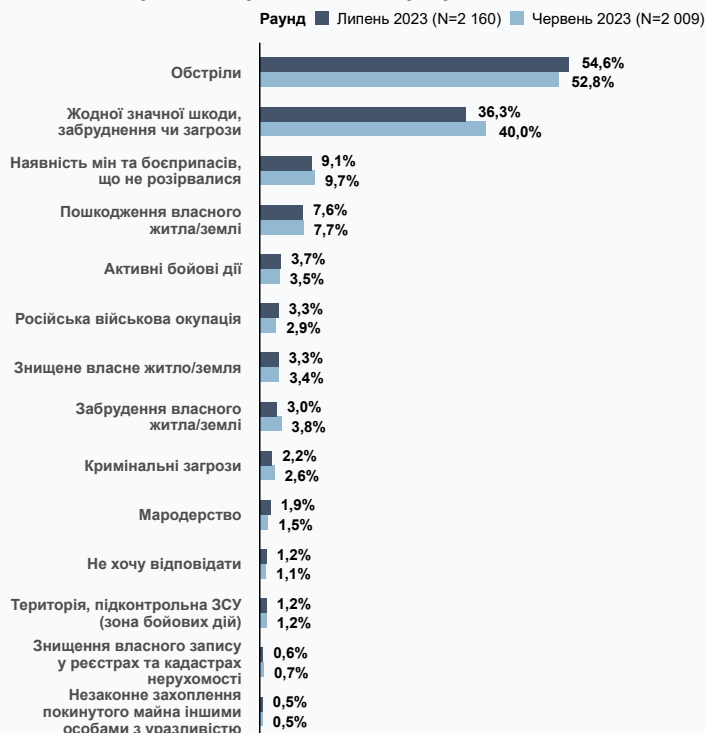

Сприйняття безпеки нинішнього місця проживання особами, які повернулися
Липень 2023 р.

■ Повністю безпечно ■ Скоріше безпечно ■ Скоріше небезпечно ■ Повністю небезпечно ■ Не хочу відповідати

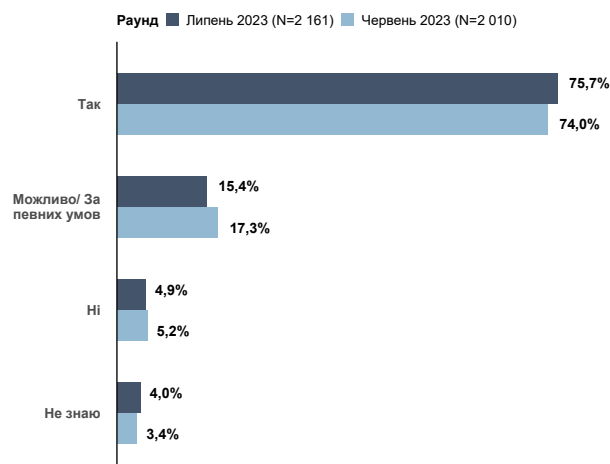
Сприйняття особами, які повернулися, безпекових ризиків у населеному пункті свого походження

3.10. НАМІРИ

Серед осіб, які повернулися, 75,7% повідомили про плани залишатися у поточному місці перебування протягом наступних 3 місяців після збору даних. Відсоток респондентів без чітких планів на наступні 3 місяці дещо знизився з 17,3% у червні до 15,4% у липні. Незважаючи на невизначеність серед людей, які повернулися, значна частина респондентів все ж мала намір залишатися у поточному місці перебування, що підкреслює необхідність інтеграції таких людей у їхні громади.

Наміри осіб, які повернулися, залишатися у нинішньому місці проживання протягом наступних 3 місяців

КІНЦЕВІ ВИНОСКИ

- У контексті цього опитування макрорегіон – це територіальна одиниця, яка складається з кількох областей. Для зручності сприйняття отриманих результатів області було згруповано за макрорегіонами наступним чином та з наступними пропорціями респондентів.

Північ: м. Київ (44,6%), Київська (28,8%), Житомирська (10,9%), Чернігівська (8,0%), Сумська (7,7%) області.

Південь: Одеська (55,8%), Миколаївська (39,0%), Херсонська (4,9%) області, Крим (0,3%).

Схід: Дніпропетровська (44,3%), Харківська (33,4%), Запорізька (15,0%), Донецька (7,3%), Луганська (0,0%) області.

Захід: Львівська (31,8%), Волинська (18,9%), Івано-Франківська (10,6%), Рівненська (9,3%), Закарпатська (7,8%), Хмельницька (8,0%), Тернопільська (6,7%), Чернівецька (7,0%) області.

Центр: Полтавська (39,9%), Вінницька (26,6%), Черкаська (19,7%) та Кіровоградська (13,9%) області.

- ISCO-08: Міжнародна стандартна класифікація професій. Детальніше див. [тут](#).